

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند سبحان و اعتقاد بر این که عالم محضر خداست و بهواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه اهمیت جایگاه دانشگاه در اعلامی فرهنگ و تمدن بشری، مادیانجویان و اعضاء هیئت علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تحفظی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از حرکت پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشیدگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از حرکت جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از حرکت حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانست: التزام به برانست جویی از حرکت رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلاینند.

معاونت پژوهش و فن آوری به نام خدا تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب اکبر زارع دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته برنامه ریزی درسی که در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۱۷ از پایان نامه خود تحت عنوان " تاثیر روش تدریس ایفای نقش بر مهارت‌های شناختی و اجتماعی پایه ششم ابتدایی

با کسب نمره ۱۷.۳۵ دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

(۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

(۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

(۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

(۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: اکبر زارع

تاریخ و امضاء

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد «M.A»

رشته: علوم تربیتی   گرایش: برنامه ریزی درسی

عنوان:

تاثیر روش تدریس ایفای نقش بر مهارت‌های اجتماعی و شناختی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی

استاد راهنما:

دکتر حجت اله فانی

استاد مشاور:

دکتر نادر شهامت

نگارش:

اکبر زارع

تابستان ۱۳۹۳

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: اکبر زارع   در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۱۷

رشته: برنامه ریزی درسی

از پایان نامه خود با عنوان: تاثیر روش تدریس ایفای نقش بر مهارت‌های اجتماعی و شناختی دانش
آموزان پایه ششم ابتدایی

با درجه   ونمره ۱۷.۳۵   دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داورى   سمت   امضاء اعضای هیات داورى

۱ - دکتر حجت اله فانی

استاد راهنما

۲ - دکتر نادر شهمت

استاد مشاور

۳ - دکتر مژگان امیریان

استاد داور

مراتب فوق مورد تایید است .

مدیر/معاونت پژوهشی

تقدیر و تشکر

سپاس از استاد ارجمند دکتر حجت اله فانی که سرآغاز جوانی ام، با ایشان سر منشأ کسب علم و دانش و زندگی بود. سال ها از آن زمان می گذرد و هنوز همان جوان علم و دانش و زندگی ام. تشکر از جناب آقای دکتر نادر شهامت که صادقانه یاری ام کردند و خانم دکتر امیریان که داوری این پایان نامه را بعهده گرفتند و آقای سید اسماعیل مویدی که آرامشش سهولت کار را رقم می زد.

تقدیم به

پدرم که در نبودش ثانیه ها سخت می گذرند.

مادرم که با بودنش ثانیه ها سهل می گذرند.

همسرم که آرامش بودن است.

و پسرانم که چکیده ای است از بودن ها و نبودن
های زندگی ام.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۲	فصل اول: کلیات تحقیق
۳	مقدمه
۵	بیان مسئله
۸	اهمیت و ضرورت
۱۱	اهداف تحقیق
۱۱	اهداف اصلی
۱۱	اهداف فرعی
۱۱	فرضیه های تحقیق
۱۲	تعریف متغیر ها و اصطلاحات تحقیق
۱۲	تعاریف نظری
۱۴	تعاریف عملیاتی
۱۷	فصل دوم: ادبیات تحقیق
۲۱	آموزش
۲۲	یادگیری
۲۳	تدریس

۲۴	طبقه بندی_روش های تدریس
۲۵	روش های تدریس سنتی و متداول
۲۶	روش های جدید تدریس
۲۸	روش تدریس ایفای نقش
۲۹	هدف ها و فرضیات
۳۰	شرکت کنندگان در ایفای نقش
۳۱	مراحل اجرای ایفای نقش
۳۶	نقش معلم در فرایند ایفای نقش
۳۸	اصولی که معلمان در ایفای نقش باید رعایت کنند
۳۹	کاربردهای روش ایفای نقش
۴۰	امتیازات و محاسن روش ایفای نقش
۴۱	محدودیت های روش ایفای نقش
۴۲	مهارتهای اجتماعی
۴۳	تعریف مهارتهای اجتماعی
۴۷	اهمیت مهارتهای اجتماعی
۴۸	انواع مهارتهای اجتماعی
۴۸	معیارهای اجتماعی در انتخاب مهارت
۵۰	مهارتهای اجتماعی مربوط به شناخت
۵۳	آموزش مهارت های اجتماعی

۵۶	فرآیند آموزش
۵۶	فرآیند آموزش و روش های مهم تدریس مهارت های اجتماعی
۶۶	سنجش مهارت های اجتماعی
۶۷	مهارت های شناختی
۶۸	نظریه های شناختی
۶۹	نظریه گشتالت
۷۱	نظریه پیازه
۷۲	نظریه رشد شناختی برونر
۷۳	نظریه آزوبل
۷۴	نظریه رشد شناختی - اجتماعی ویگوتسکی
۷۷	پیشینه تحقیق
۷۷	تحقیقات داخلی و خارجی
۸۲	جمع بندی
۸۴	فصل سوم: روش تحقیق
۸۵	روش تحقیق
۸۶	جامعه و نمونه
۸۶	روش نمونه گیری
۸۷	ابزارهای تحقیق
۸۷	خودارزیابی مهارت های اجتماعی با استفاده از آزمون ماتسون

۸۹	ارزیابی مهارت های شناختی دانش آموز
۸۹	چک لیست مشاهده معلم
۸۹	سناریوی تدریس
۹۰	روایی و پایایی ابزار تحقیق
۹۱	شیوه اجرای تحقیق
۹۲	روش تجزیه و تحلیل
۹۳	فصل چهارم: یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل داده ها
۹۴	بخش توصیفی بررسی فرضیه های تحقیق
۹۴	آزمون فرضیه اول
۹۵	آزمون فرضیه دوم
۹۶	آزمون فرضیه سوم
۹۷	آزمون فرضیه چهارم
۹۸	آزمون فرضیه پنجم
۹۹	آزمون فرضیه ششم
۱۰۰	آزمون فرضیه هفتم
۱۰۱	آزمون فرضیه هشتم
۱۰۲	بخش استنباطی فرضیه های تحقیق
۱۱۵	فصل پنجم: نتیجه گیری
۱۱۶	تفسیر فرضیه های تحقیق

۱۲۲	پیشنهاد ها
۱۲۲	محدودیت ها
۱۲۳	منابع
۱۳۱	پیوست ها
۱۳۲	الف) آزمون سنجش مهارت های اجتماعی
۱۴۰	ب) پرسشنامه محقق ساخته مهارت های شناختی
۱۴۲	ج) چک لیست مشاهده معلم

۲۶	جدول ۱-۲ روش های سنتی و متداول تدریس
۸۶	جدول ۱-۳ اطلاعات توصیفی گروه های آزمایش و کنترل بر اساس معدل، موقعیت اجتماعی-اقتصادی و تحصیلات
۹۰	جدول ۲-۳ بررسی پایایی پرسشنامه مهارت های اجتماعی نسخه دانش آموز
۱۰۲	جدول ۱-۴. نتایج مقایسه میانگین های پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش در عامل رفتارهای اجتماعی مناسب (معلم، دانش آموز و والدین) با استفاده از آزمون t گروه های وابسته
۱۰۳	جدول ۲-۴ نتایج مقایسه میانگین های پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش در عامل رفتارهای غیر اجتماعی (معلم، دانش آموز و والدین) با استفاده از آزمون t گروه های وابسته
۱۰۴	جدول ۳-۴ نتایج مقایسه میانگین های پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش در عامل پرخاشگری و رفتارهای تکانشی (معلم، دانش آموز و والدین) با استفاده از آزمون t گروه های وابسته
۱۰۵	جدول ۴-۴ نتایج مقایسه میانگین های پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش در آزمون ارتباط با همسالان (معلم، دانش آموز و والدین) با استفاده از آزمون t گروه های وابسته
۱۰۶	جدول ۵-۴ نتایج مقایسه میانگین های پیش آزمون و پس آزمون از گروه آزمایش در آزمون برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود داشتن (معلم، دانش آموز و والدین) با استفاده از آزمون t گروه های وابسته
۱۰۷	جدول ۶-۴ مقایسه میانگین مهارت های شناختی (حیطه تجزیه و تحلیل) پیش آزمون و پس آزمون در گروه های آزمایش و کنترل
۱۰۸	جدول ۷-۴ نتایج تحلیل واریانس ترکیبی مهارت های شناختی حیطه تحلیل در پیش آزمون و پس آزمون
۱۰۹	جدول ۸-۴ مقایسه میانگین مهارت های شناختی (حیطه ترکیب) پیش آزمون و پس آزمون در گروه های آزمایش و کنترل
۱۱۰	جدول ۹-۴ نتایج تحلیل واریانس ترکیبی مهارت های شناختی حیطه ترکیب در پیش آزمون و پس آزمون
۱۱۱	جدول ۱۰-۴ مقایسه میانگین مهارت های شناختی (حیطه ارزشیابی) پیش آزمون و پس آزمون در گروه های آزمایش و کنترل
۱۱۲	جدول ۱۱-۴ نتایج تحلیل واریانس ترکیبی مهارت های شناختی حیطه ارزشیابی در پیش آزمون و پس آزمون

فهرست نمودار

صفحه	عنوان
۹۴	نمودار ۱-۴ میانگین رفتارهای اجتماعی مناسب دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش بر اساس پرسشنامه معلم، دانش آموز و والدین
۹۵	نمودار ۲-۴ میانگین رفتارهای غیر اجتماعی دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش بر اساس پرسشنامه معلم، دانش آموز و والدین
۹۶	نمودار ۳-۴ میانگین پرخاشگری دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش بر اساس پرسشنامه معلم، دانش-آموز و والدین
۹۷	نمودار ۴-۴ . میانگین مهارت های ارتباط با همسالان دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش بر اساس پرسشنامه معلم، دانش آموز و والدین
۹۸	نمودار ۵-۴ میانگین برتری طلبی و اطمینان زیاد به خود داشتن دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش بر اساس پرسشنامه معلم، دانش آموز و والدین
۹۹	نمودار ۶-۴ . میانگین مهارت های شناختی(حیطه تجزیه و تحلیل) دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش و کنترل
۱۰۰	نمودار ۷-۴ . میانگین مهارت های شناختی(حیطه ترکیب) دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش و کنترل
۱۰۱	نمودار ۸-۴ میانگین مهارت های شناختی(حیطه ارزشیابی) دانش آموزان در پیش آزمون و پس آزمون گروه آزمایش و کنترل

چکیده:

هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر استفاده از تدریس ایفای نقش بر مهارت‌های اجتماعی و شناختی دانش آموزان در پایه ششم بوده است. روش تحقیق شبه‌آزمایشی با استفاده از طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش دانش آموزان پایه ششم ابتدایی منطقه بیضاء بودند. نمونه تحقیق دو کلاس درس از یک آموزشگاه بودند. یک کلاس به عنوان گروه آزمایش (تدریس با شیوه ایفای نقش) و یک کلاس به عنوان گروه کنترل (آموزش سنتی) انتخاب شدند. برای سنجش مهارت‌های اجتماعی از آزمون ماتسون و برای سنجش مهارت‌های شناختی تحلیل، ترکیب و ارزشیابی بر اساس طبقه‌بندی بلوم، از آزمون محقق ساخته استفاده شد. از t گروه‌های وابسته و آنوای ترکیبی برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها استفاده شده است. نتایج نشان داد در بین گروهی که با روش ایفای نقش آموزش دیده‌اند و گروه‌هایی که با روش سنتی آموزش دیده‌اند از لحاظ مهارت‌های اجتماعی و مهارت‌های شناختی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

کلمات کلیدی: روش ایفای نقش، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های شناختی.

فصل اول

طرح تحقیق

انسان موجودی است اجتماعی که از همان ابتدای آفرینش حیات خود را به صورت گروهی آغاز نموده است و ادامه حیات خود را وابسته به جمع و در ارتباط با یکدیگر تعریف کرده است. این مهم امروزه با توجه به پیشرفت جوامع و رشد علم و دانش از اهمیت بیشتری برخوردار شده، به گونه‌ای که می‌طلبد یادگیری مهارت‌های اجتماعی به عنوان یکی از نیازهای اصلی و اساسی انسان مورد توجه ویژه و جدی دست اندرکاران تعلیم و تربیت قرار گیرد.

مربیان و صاحب‌نظران بسیاری در مورد مهارت‌های اجتماعی و ابعاد آن در زمینه‌های مختلف اظهار نظر کرده‌اند و سخن رانده‌اند. به عنوان مثال کارتلج^۱ (۱۹۸۷، ترجمه ی نظری نژاد، ۱۳۸۵) معتقد است «مهارت‌های اجتماعی به رفتارهای آموخته شده و مقبول جامعه اطلاق می‌شود. رفتارهایی که شخص می‌تواند با دیگران به خوبی ارتباط متقابل برقرار کند که به بروز پاسخ‌های مثبت و پرهیز از پاسخ‌های منفی انجامد» (ص ۱۷).

به نظر می‌رسد که بین کسانی که درباره‌ی مهارت‌های اجتماعی به ارائه‌ی سخن پرداخته‌اند، این توافق وجود داشته باشد که نمی‌توان به تعریفی واحد راجع به مهارت‌های اجتماعی پرداخت، اما آنچه مسلم است اینکه به علت تحولات عظیمی که در زندگی انسان معاصر به وقوع پیوسته است شمار زیادی از کودکان و نوجوانان دچار مشکلات سازگاری اجتماعی، رفتاری و عاطفی هستند. بدین سان ضرورت برنامه‌ریزی‌های مربوط به مهارت‌های اجتماعی بیشتر آشکار می‌شود و اجتماعی کردن صحیح کودکان به عنوان یکی از اهداف مهم تعلیم و تربیت چنین ضرورتی را بیشتر آشکار می‌سازد.

---

^۱ Cartiede

برای اینکه فرد بتواند زندگی بهتری در جامعه‌ی خود تجربه کند باید بتواند مهارت‌های اجتماعی خود را بهبود بخشد. مدارس در انجام وظایف آموزشی زمانی موفق خواهند بود که فعالیت‌های رسمی خود را با فعالیت‌های مربوط به رشد اجتماعی دانش‌آموزان تلفیق نمایند و به این دو مهارت (اجتماعی-شناختی) همزمان تأکید و توجه داشته باشند (پاشایی، ۱۳۸۲).

برای آموزش مهارت‌های اجتماعی-شناختی^۱ و همسو شدن با تغییرات دنیای کنونی ضرورت تغییر در روش‌های سنتی تدریس و روی آوردن به روش‌های فعال بیش از پیش احساس می‌شود. نقیب زاده، (۱۳۷۶) می‌گوید: «دیوئی^۲ با تأکید بر استفاده از روش‌های فعال به مخالفت با آموزش و پرورش سنتی و ایستای عصر خود پرداخت. وی بزرگترین مشکل روش‌های معمول در نظام آموزشی عصر خود را جدایی بین دانش و بکار بستن آن می‌داند. به عقیده‌ی وی خصلت غیر اجتماعی مدرسه‌ی سنتی در این حقیقت دیده می‌شود که سکوت را یکی از فضایل اولیه قلمداد کرده است» (ص ۶۹).

مهارت‌های اجتماعی برای توانا ساختن افراد در جهت برقراری ارتباطات مؤثر با دیگران، سازگاری و عملکرد در محیط بسیار مهم هستند. کسب این گونه توانایی‌ها برای توسعه و وارد شدن افراد در جامعه امری ضروری به حساب می‌آید. این توافق بین متخصصان تعلیم و تربیت وجود دارد که رشد و تقویت مهارت‌های اجتماعی و شناختی دانش‌آموزان امری مهم و با اهمیت جلوه می‌کند. رشد و تقویت مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان نقش مهمی در بهبود و پیشرفت فعالیت‌های شناختی بر عهده دارد.

معلمان بایستی با تعیین هدف‌های صریح و اجرایی و بهره‌گیری از الگوها و روش‌های تدریس مناسب و با ایجاد یک محیط تعاملی هدفدار بین خود و دانش‌آموزان، زمینه رشد و پرورش همه جانبه شخصیت دانش‌آموزان در تمامی زمینه‌های مربوط به مهارت‌های شناختی و اجتماعی مورد نظر را فراهم آورند.

---

^۱ Social-cognitive skills

^۲ Dewey

بنابراین در این تحقیق سعی شده با به کار گیری روش تدریس ایفای نقش به عنوان یکی از روش‌های فعال تدریس، و تأثیر آن بر مهارت‌های اجتماعی و شناختی دانش آموزان، راه را برای به کارگیری این گونه روش‌ها برای معلمان و مربیان پرورشی و دست اندرکاران نظام آموزشی جهت همسویی با تغییرات و تحولات قرن اخیر که انفجار دانش و اطلاعات در آن لحظه‌ای است، هموارتر سازد.

بیان مسئله

نظریه‌های شناختی برپدیده‌هایی مانند یادگیری مفهوم، تفکر، استدلال، حل مسأله، انتقال یادگیری و یادگیری مهارت‌های پیچیده مانند تفکر انتقادی تأکید دارد. همچنین به چگونگی دریافت، پردازش، ذخیره سازی و بازیابی اطلاعات توجه دارد. اصول آموزشی مهم در این نظریه فعال بودن فراگیر، تأکید بر ساختار و سازماندهی دانش و مرتبط ساختن یادگیری‌های جدید با یادگیری‌های قبلی (یادگیری معنی دار) است (کدیور، ۱۳۸۶).

وول فولک^۱ (۱۹۹۰) اعمال شناختی را به دو دسته تقسیم کرده است. اعمال شناختی مهارت‌های نسبتاً پیچیده‌ی تفکر مانند تجزیه و تحلیل، ترکیب، استدلال و تفکر انتقادی و نیز اعمال شناختی که آن دسته از فعالیت‌های ذهنی را شامل می‌شود که برای معنا سازی و جستجوی معنا به کار می‌رود و سطوحی از راهبرد- های پیچیده مانند تصمیم‌گیری، حل مسأله و مفهوم سازی را در بر می‌گیرد (به نقل از شعبانی، ۱۳۸۲). بلوم^۲ و همکارانش نیز اعمال شناختی را به شش طبقه‌ی اصلی تقسیم کرده‌اند. دانش، درک و فهم، کاربرد، تجزیه و تحلیل، ترکیب و ارزشیابی.

---

^۱ Wool folk

^۲ Bloom

نظام آموزشی و فعالیت‌های حاکم بر آن، با توجه به پیشرفت جوامع همواره دستخوش تغییر و تحول است و تحول آموزشی خود معلول تحول اجتماعی و تحول علوم و تکنولوژی است. با پیشرفت علوم و فنون و پیچیده شدن جوامع، نیازهای فردی و اجتماعی نیز پیچیده و متنوع می‌شوند و ارضای آنها احتیاج به علوم و فنون پیچیده دارد. کسب علوم و فنون جدید در سایه‌ی روش‌های آموزشی پیشرفته امکان‌پذیر است. به این جهت وظیفه و مسؤولیت معلم امروز نسبت به گذشته سنگین‌تر و پیچیده‌تر شده است. دیگر نمی‌توان با روش‌های سنتی، جامعه و افراد آن را به سوی یک تحول پیچیده و پیشرفته سوق داد (شعبانی، ۱۳۸۲).

رجال زاده (۱۳۸۶) معتقد است «یکی از پیچیده‌ترین و ابهام‌آمیزترین مسائل برای معلم در هر رشته‌ی تحصیلی و مخصوصاً در علوم انسانی با توجه به افزایش روزافزون تئوری‌ها، اصول، نظریه‌ها، روش‌ها و فنون کلاس‌داری این است که کدام یک از آنها در موقعیت‌های تدریس کاربرد بیشتری دارد. به عبارت دیگر آیا باید از روش یا تئوری خاصی در تدریس استفاده کنیم یا مجموعه‌ای از تئوری‌ها و روش‌ها را به کار گیریم» (ص ۲۲). با وجودی که در قرن ۲۱ زندگی می‌کنیم و شاهد تغییر در همه‌ی ابعاد هستیم اما روش‌های آموزشی ما همچنان روش‌های قرن ۱۹ می‌باشد. معلمان ما همچنان از روش‌های سنتی غیر فعال بهره می‌گیرند. در چنین شرایطی زمینه‌های لازم برای رشد اجتماعی فراهم نمی‌شود و حتی پیشرفت تحصیلی و رشد فکری شاگردان نیز از تاثیرات نامطلوب این شرایط بی‌نصیب نمی‌ماند (کرامتی، ۱۳۸۴).

یکی از روش‌های تدریس فعال، روش ایفای نقش^۱ می‌باشد. شافتل^۲ (۱۹۸۲) این الگو را برای کمک به شاگردان در بررسی ارزش‌های اجتماعی خود و تفکر درباره‌ی آنها تدوین کرده است.

ایفای نقش همچنین به شاگردان در گردآوری و سازماندهی اطلاعات درباره‌ی مسائل اجتماعی، رشد همدلی با دیگران و تلاش برای بهبود مهارت‌های اجتماعی‌شان کمک می‌کند. ایفای نقش در ساده‌ترین سطح

---

^۱ Role play

^۲ Shaftel